

DAVID
GROSSMAN

Căderea
din timp

– o poveste pe mai multe voci –

Traducere din limba ebraică
de Gheorghe Miletineanu

POLIROM
2021

David Grossman, *Nofel mihutz lazman*

Copyright © David Grossman, 2011

All rights reserved

© 2013, 2021 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Foto copertă: © by Orin Zebest

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506

București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,

sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

GROSSMAN, DAVID

Căderea din timp / David Grossman; trad. din lb. ebraică de Gheorghe Miletineanu. – Iași: Polirom, 2021

ISBN: 978-973-46-8390-1

I. Miletineanu, Gheorghe (trad.)

821.411.16

Printed in ROMANIA

CEL CARE NOTEAZĂ TOT CE SE ÎNTÂMPLĂ ÎN ORAȘ: Iar în noaptea următoare, într-o colibă dintr-o mahala înnoroită a orașului, o femeie tânără – moașă de meserie – e aplecată deasupra unui lighean cu apă. Își îndreaptă spinarea cu o mișcare bruscă și stă în picioare, iar apa se scurge picături-picături de pe mâinile ei. Din câte pot eu să văd, în odaie nu e nici o lăuză, nu e nici un prunc, iar în lighean plutesc doar pantalonii și cămașa de noapte ale unui bărbat. Femeia încremenește locului. Are gîtul subțire ca o tulpină, iar obrazul îi e prelung și fin. Cu mișcări ușor stîngace, se răsucesce către fereastră și se apropie de ea. Afară e frig și vijelie, iar cum pe coșul colibei nu iese fum – așa se face că pot privi înăuntru prin el –, cred că și înăuntrul colibei e foarte frig.

Privirea ei scrutează, departe, linia orizontului. Ea tace, dar și-a lipit degetele de gură, de parc-ar vrea să își înăbușe un țipăt, așa că îmi țin și eu răsufarea. Când în sfîrșit oftează, umerii ei se lasă în jos, de parcă puterile i s-ar fi sleit dintr-odată.

Și bărbatul ei – un piept cît butoiul, o țeastă rasă, roșie, o ceafă cu trei cute groase –, bărbatu-său, care în tot acest timp a șezut în colțul odăii, meșterind la o pereche de cizme de călărie, și a punctat tăcerea ei cu lovituri rapide de ciocan,

strecoară de îndată printre cuiele pe care le ține între buze...

CIZMARUL: Iar îți otrăvești sufletul?

MOAȘA: I-i-ieri ar fi împ-p-plinit cinci ani.

CIZMARUL: Ți-am spus de-o sută de ori că n-ai voie să te gîndești la asemenea lucruri! Destul, ajunge!

MOAȘA: Am aprins o lumînare în fața f-f-fotografiei ei și n-ai zis n-n-nimic. Tu nu te gîndești niciodată la ea?

CIZMARUL: Ce-i de gîndit, ce? De cîtă viață a avut parte? Un an?

MOAȘA: Și j-j-jumătate.

CEL CARE NOTEAZĂ TOT CE SE ÎNTÎMPLĂ ÎN ORAȘ: Cizmarul lovește din răputeri cu ciocanul în tocul cizmei, înjură și sugă cu o patimă stranie sîngele care-i țîșnește din deget.

În gîndurile mele eu plec de-acum de acolo. Orașul doarme și străzile sînt pustii. Ajuns la capătul vechiului debarcader, mă opresc și aștept. Norii sînt grei, aproape că ating apa lacului. Încă un pic și se crapă de ziuă.

Și din nou, ca și în noaptea dinainte, femeia mută care drege năvoade își înalță capul din ghemul care o învălătucește. Se uită primpjur. Caută ceva, ca și cum ar fi auzit un glas care o cheamă. Mă ascund îndărătul unui stîlp. Deodată ea se repede și aleargă cu o iuțeală de necrezut de-a lungul cheiului, printre scheletele de bărci și ancorele ruginite, iar plasele ei lungi se tîrăsc după ea, flutură în urma ei...

Se oprește pe podul de lemn. Îi aud răsufierea șuierătoare. Cine știe ce se petrece în creierul ființei ăsteia nenorocite! Apucă balustrada și-o zgîlție cu sălbăticie. Cîtă putere și cîtă furie sălășluiește în trupul ăsta mititel! Mă apropii prudent. Mă pitulez îndărătul unei bărci răsturnate cu fundul în sus. În noaptea asta lacul e agitat, iar ochelarii mei se acoperă iar și iar cu stropi de apă. În asemenea momente, Înălțimea Ta, aproape că-mi blestem supușenia oarbă față de ordinele dumitale. E greu de văzut de-aici, dar mi se pare că cineva încearcă s-o silească pe mută să se întoarcă și să privească spre coline, iar ea se luptă cu acel cineva și geme și scuipă, iar trupul ei mic și mlădios se contorsionează și e-mbrîncit în toate părțile. Scriu repede în întuneric, mîna-mi tremură, cer iertare pentru scris, Înălțimea Ta, poate că ea are de gînd să se arunce în lac și-atunci ce fac, ce mă

fac, de-atîția ani nu m-am mai atins de un om și capul ei a-nșepenit dintr-odată, lăsat pe spate, poate că într-adevăr cineva îi sucește gîtul în întuneric?...

A căscat gura, i se vād dinții, și deodată – liniște. Cum așa, tăcere?... Chiar și lacul... valurile... parcă nu...

FEMEIA MUTĂ DIN NĂVOD:

Două fărîme de om
am fost,
un copil și maică-sa,
am plutit
în spațiul lumii
șase ani
întregi...

CEL CARE NOTEAZĂ TOT CE SE ÎNTÎMPLĂ ÎN ORAȘ: Și ea se întoarce uluită și se prăbușește înăuntrul încîlcicii de plase. Îmi e foarte frig, Înălțimea Ta. Fenomene de soiul ăsta mă neliniștesc. Și faptul că lacul revine dintr-odată la viață, iar bărcile se izbesc iarăși una de alta și scîrțîie, de parc-ar rîde de mine. Și dumneata o să rîzi de mine, domnule duce, dar pot să jur c-am văzut o fișie de lumină subțire de tot croindu-și drum afară din gura ei. Poate că n-a fost decît o amăgire pricinuită de lumina lunii. Dar, pe de altă parte, acum luna nu se vede deloc. Și mai e și faptul

că preț de o clipă, atunci când cînta, era aproape frumoasă. Eu dau numai seamă. Și glasul ei era cristalin. Aș spune, prudent: ceresc. Dar ce mă pricep eu? Și mai sînt și obosit. Toate astea te zăpăcesc foarte tare. Poate că o să moțai oleacă într-una din bărci...

O clipă...

Acum ea scormonește ca un animal mic și iute și se acoperă cu năvoadele ei și, uite, a și dispărut. Potrivit însemnărilor care-mi sînt la îndemîină, de-a lungul a nouă ani și mai bine n-a scos nici o vorbă din gură.

Iar acum, Înălțimea Ta, în sfîrșit mijesc zorile.

DUCELE:

Zori de ziuă!

Din noapte –

noaptea-mi face silă –,

din teatrul

coșmarurilor ei,

mă-ntorc salvat

și mă adun bucată cu bucată

pe mine însumi,

un mozaic

de duce: iată mîna mea

întinsă

spre pîine,

și iată mirosul ei proaspăt

și atingerea ei caldă,
și înainte de asta, înainte de asta,
ochiul meu
se-ndreaptă spre fereastră, e atras
de două păsări dintr-o băltoacă,
de zorii zilei, care se înalță
purpurii, privește,
domnule duce, asta-i o binecuvântare:
în fața ta, ca pe-o tîpsie,
o zi nouă și un prunc
cărui încă nu i-au ieșit dinții...

Dar de-acum e o săptămînă de cînd,
departe,
pe coline, un bărbat
merge
ca un brici deschis
și taie cu capul
prin cer...

BĂRBATUL CARE MERGE:

De te-aș putea urni,
de te-aș putea clinti,
de-ai tresări măcar,
copilul meu
cel smuls din mine,
copilul meu cel rece,
copilul meu
cel sterp.
Și pe zi ce trece, e tot mai greu,